

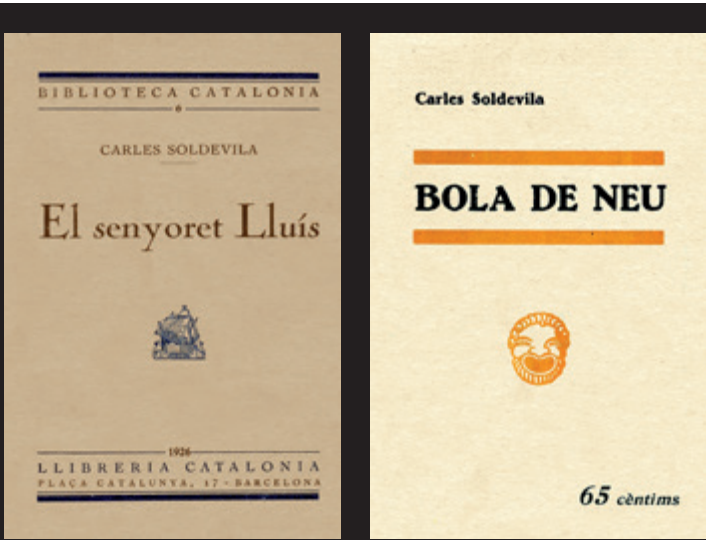
Per a més informació:

Direcció d'Estudis Parlamentaris

✉ direccioestudis@parlament.cat

🌐 <http://www.parlament.cat/web/documentacio/recursos-documentals/exposicions/index.html>

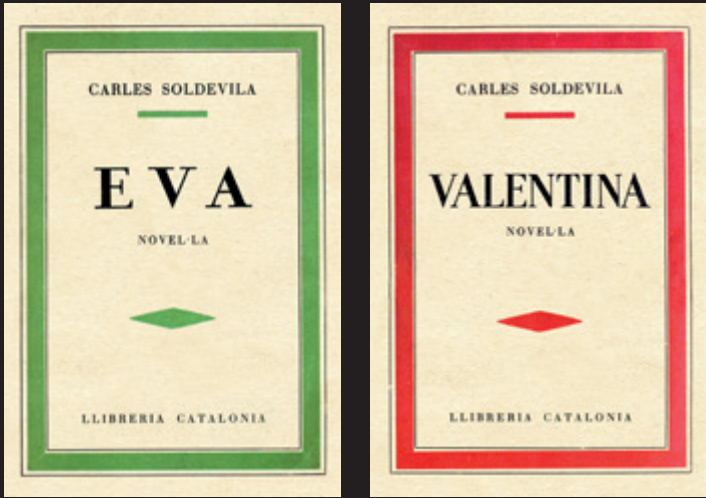
☎ Telèfon: 933 046 500. Ext. 3106



Carles Soldevila, cronista de la Generalitat?

En els cercles ben informats hom remoreja amb molta insistència i no menys estranyesa que hi ha el propòsit decidit de fer nomenar a Carles Soldevila «Cronista» de la Generalitat. El rumor, que si es tractés d'una innocentada o d'un dels tants estirabots del «Be Negres», podria ésser recollit amb un somriure beafitic, per la procedència que té, cal acollir-lo amb alarma i angúnia, sobretot si considerem que si els ciutadans restessin callats davant del mateix, podria esdevenir realitat el que fins ara no sabem que sigui altra cosa que un infundit, encara que no del tot desproveït de fonament.

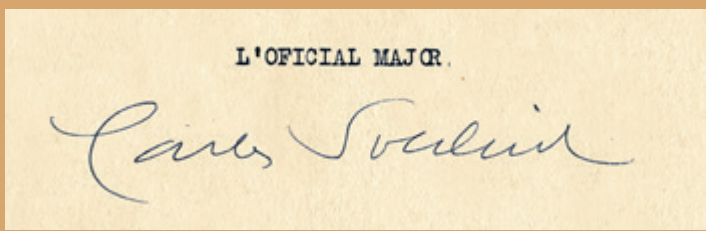
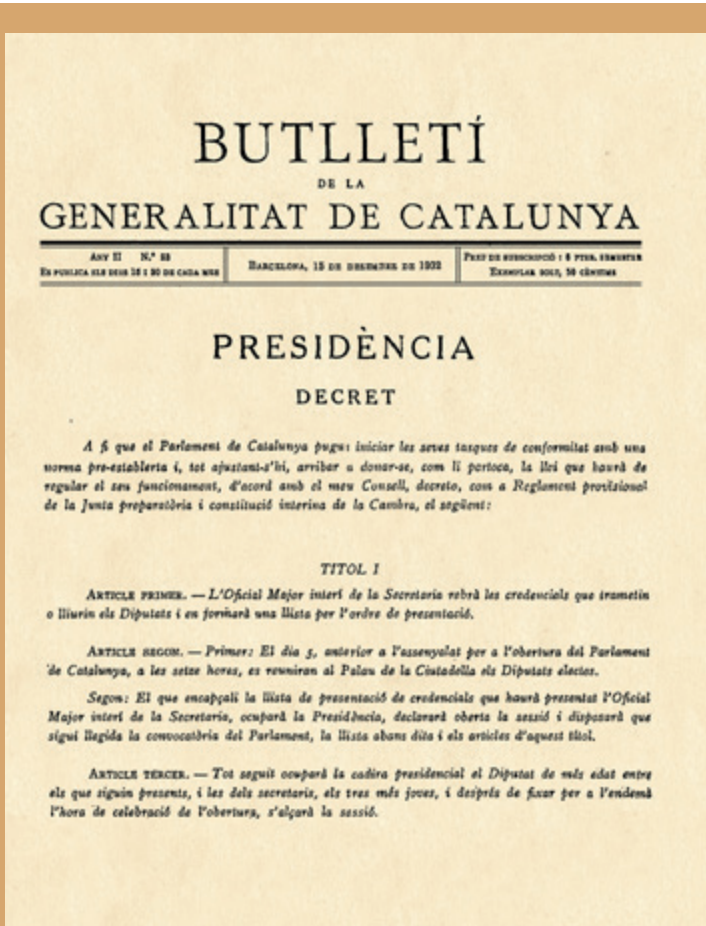
Un cronista d'un govern, especialment si aquest govern travessa un període revolucionari, no pot ésser un «Lluís disfressat d'incrèdul. Ha d'ésser un home que, essent imparcial, senti l'obra, que l'hagi viscuda, que bategui pel bon acompliment de la mateixa. No cal pas esmentar els Desclots ni els Muntaners, el sentit comú ja diu ben clar que no pot ésser pas un enemic, un senyor que mentre faci la gara-gara als del Govern que el tinguin apuntat a la nòmina, se'n rigui per sota el nas amb aire de displicència volteriana, dedicant-se després a conspiracions de gatamauxa, a la rebotiga del diari dels de la seva



INTER NOS

Escriu i he de fer un esforç per adonar-me que aquest article compareixerà l'endemà de les eleccions de diputats al primer Parlament de Catalunya. He de fer un esforç per abstrèurem de l'atmosfera carregadíssima de passions i d'odis, d'il·lusions i d'esperances que em volta en aquests moments per adonar-me ben bé que l'ambient en què serà elegit serà ple d'aquella lassitud i d'aquell aplanament que segueixen les grans convulsions. Si, ja ho se. Els comentaris encara seran encesos, el diaris encara vibraran amb la sotragada dels resultats de l'escrutini; els vençuts encara sentiran sobre la llengua l'amargor de la derrota i els vencedors encara alsaran el braç per arengar una multitud entusiasta. Però el ressort del neguit i de la passió que ara és tens, tensíssim, a punt de rompre's, dilluns—és a dir, ara, en aquest moment—ja serà romput. L'esfinx de cinc cents mil caps ja ha dit la paraula que li demanàvem. Ja està! La curiositat i l'espectació immenses han cedit el pas a una realitat. Les hipòtesis vagues i innombrables han fet lloc a un fet concret, definit, indesfigurable.

Quan escriu no sé—no sóc gens amic de vaticinis—quin és el rostre d'aquesta realitat que ja tots coneixen i que jo mateix contemplo. Però sigui el que sigui, lleig o bell, simpàtic o ferotge, sé



Fotografia facilitada per la família Soldevila

Carles Soldevila

1892-1967

un home de lletres al Parlament



Fotografia facilitada per la Fundació Josep Irla

Carles Soldevila

1892-1967

un home de lletres al Parlament

Carles Soldevila, de qui enguany es commemora el cinquantè aniversari de la seva mort, fou l'oficial major del Parlament de Catalunya –l'equivalent al secretari general– durant els anys de la República. Per a retre-li homenatge, la Direcció d'Estudis Parlamentaris ha preparat una mostra amb documents sobre la seva figura amb la voluntat de donar-ne a conèixer l'activitat professional, literària i periodística.

Carles Soldevila i Zubiburu va néixer a Barcelona l'any 1892. Seguint la petja del seu pare, estudià lleis i al mateix temps s'inicià en el periodisme. El 1913, el mateix any en què publicà el seu primer llibre –l'únic de poesia–, es llicencià en Dret i a final del 1915 guanyà unes oposicions d'oficial lletrat de la Mancomunitat de Catalunya, que tot just s'acabava de crear. El 1917 li proposaren d'escriure a *La Publicidad* una secció diària titulada «Hojas de dietario», que signava amb el pseudònim Myself. Cinc anys més tard el periòdic es catalanitzà i els articles apareixen sota el títol de «Full de dietari» i, a partir d'aleshores i fins al 1934, signats amb el seu nom, sense pseudònim. D'aquesta manera, Soldevila pot dir, parlant d'ell mateix, que era «funcionari al matí i periodista a la tarda». En aquests anys es llança definitivament també a la narrativa (*L'abrandament*, 1917; *Una atzagaiada i altres contes*, 1921) i al teatre (*Civilitzats, tanmateix*, 1921).

El 1922 participà en la Conferència Nacional Catalana, convocada per dissidents de la Joventut Nacionalista de la Lliga Regionalista, antics membres de la Unió Federal Nacionalista Republicana i joves intel·lectuals catalanistes, de la qual sorgí Acció Catalana, partit amb què s'identificà, tot i que mai no aparegué en primera línia. Al setembre del 1923 es produí, amb el beneplàcit reial, el cop d'estat de Primo de Rivera, que el 1924 destituí el govern de la Mancomunitat i que el 1925 suprimí definitivament l'entitat. Soldevila restà separat de la funció pública fins al 1930, moment en què, amb la coneguda com a Dictablanda del general Berenguer, la Diputació de Barcelona li va restituir el càrrec de funcionari.

Mentrestant, la seva activitat literària s'acreix: *El senyoret Lluís* (1926), *Els milions de l'oncle* (1927), *Bola de neu* (1928), *Fanny* (1929). Col·laborà en diverses publicacions, entre les quals destaquen *Revista de Catalunya*, *Mirador* i, molt especialment, *D'Ací i d'Allà*, un dels vaixells insígnia del Noucentisme, publicació de la qual fou director entre el 1924 i el 1936. Així mateix, actuà de promotor cultural i, sota el mecenatge de Cambó, el 1929 participà en la fundació del Conferentia Club, entitat de la qual fou secretari i que oferia a l'alta burgesia catalana la possibilitat d'escoltar figures de prestigi internacional, i també altres d'estrictament catalanes, en conferències de contingut netament cultural.

La seva condició d'antic funcionari de la Mancomunitat, les connexions que tenia amb personatges del moment en els vessants polític i intel·lectual, la seva condició de periodista i el seu catalanisme indubtable van fer que l'any 1931 fos nomenat cronista de la Generalitat i, posteriorment, en constituir-se el Parlament, oficial major.

Aquest nomenament potser tenia a veure amb la capacitat de fer de pont entre els grups de la cambra o, com ell mateix manifesta, amb les seves qualitats de discreció, tolerància i equilibri.

La funció d'oficial major li permeté de mantenir una gran activitat com a periodista i home de lletres i de cultura. *Eva* (1931) i *Valentina* (1933) clouen la seva primera trilogia, que havia iniciat amb *Fanny*. El 1934 feu la versió teatral de *Valentina*, segurament una de les seves peces dramaturgiques més reeixides.

L'aixecament militar del juliol del 1936 i els excessos revolucionaris que es produïren com a reacció determinaren la seva partida de Catalunya a l'octubre. L'assassinat del periodista Josep Maria Planes i Martí per un escamot de la FAI el posà en alerta i, aconsellat per Joan Casanovas, president del Parlament, marxà a París. Al gener del 1937, després que Casanovas s'exiliés per la seva implicació en el complot d'Estat Català del novembre del 1936, el Parlament reclamà el retorn de Soldevila, que tornà a Catalunya, però que se n'anà novament al cap de pocs dies amb l'excusa d'acompanyar Josep Tarradellas en un viatge. Tornà a París, on s'estigué amb la seva dona i els seus fills durant tota la guerra. Al juliol del 1937 s'adreçà a Serra Húnter, president en funcions del Parlament, per comunicar-li que no tenia intenció de tornar i demanà que se'l declarés excedent, indicant que, altrament, renunciaria al càrrec. La Comissió de Governació del Parlament conegué la seva petició a l'abril del 1938 i n'acceptà la renúncia amb efectes del setembre del 1937.

El 1940 mantingué contactes amb Francesc Cambó, probablement per a conèixer-ne l'opinió sobre les possibilitats de retor-

nar a Catalunya, cosa que la seva família feu el mateix any. A l'agost del 1941 tornà a Espanya i fou ingressat en un camp de concentració a Sant Sebastià. No fou fins al 1942 que, gràcies a les gestions de Josep M. Pi i Sunyer, tornà a Barcelona.

Un cop a Barcelona, la desaparició de l'entorn cultural que havia conegut li feu difícil la represa de l'activitat literària, que en cap cas no tindrà la rellevància que havia tingut les dècades anteriors. Amb *Bob és a París* (1952) i *Papers de família* (1960), conclogué *Els anys tèrbols*, la seva segona i última trilogia novel·lística, que havia iniciat amb *Moment musical* (1936). Publicà també obres de divulgació històrica, com *Un siglo de Barcelona* (1946), *Bellezas de España* (1949) i *Històries barcelonines* (1950), reedició de part de les seves narracions, i el llibre de memòries *Del llum de gas al llum elèctric* (1951). Al final de la seva vida col·laborà a *Destino*, *La Vanguardia* i *Diario de Barcelona*.

Morí a Barcelona al gener del 1967.

Aquesta mostra pretén explicar l'activitat i el llegat de Carles Soldevila per mitjà dels documents de l'Arxiu i de la Biblioteca, posant en relleu la seva tasca al Parlament. Es complementa amb reproduccions de documents cedits per l'Arxiu Nacional de Catalunya i l'Arxiu General de la Diputació de Barcelona, i també amb fotografies i objectes cedits per la seva neta.

Així mateix, s'ha considerat oportú d'incloure-hi una breu informació relativa a Josep Carner-Ribalta, Josep Roure-Torrent, Andreu Avel·lí Artís i Joan Ors, intel·lectuals coetanis a Carles Soldevila que, com ell, van treballar en el Parlament durant el mateix període.

